

ANALIZA

RAZVOJNIH MOŽNOSTI V SREDNJEROČNEM OBDOBJU 1981—1985

VSEBINA

- I. Ocena stanja in dosedanjega razvoja z nerešenimi problemi
- II. Program naložb po letih
- III. Izhodišča in predpostavke
- IV. Cilji, naloge in elementi
- V. Varstvo kmetijskih zemljišč
- VI. Kmetijsko prostorsko-ureditvene operacije
- VII. Agrarna operacija po KS
- VIII. Druge naloge

I. Ocena stanja in dosedanjega razvoja z nerešenimi problemi

Kmetijska zemljiška skupnost je samoupravna skupnost kmetijskih, živilskih in gozdno-gospodarskih organizacij združenega dela, krajevnih skupnosti in občine ter tistih samoupravnih organizacij in skupnosti, ki so zaradi svoje dejavnosti neposredno zainteresirane za rabo zemljišč v kmetijske namene ter za njihovo varstvo. Ustanovljena je za območje občine Ljubljana-Šiška. Po zakonu o kmetijskih zemljiščih, na podlagi katerega je ustanovljena, je nosilec kmetijske zemljiške politike v občini.

Njene naloge določajo predvsem:

- zakon o kmetijskih zemljiščih,
- zakon o dedovanju kmetijskih zemljišč in zasebnih kmetijskih gospodarstev (kmetij),
- zakon o preživninskem varstvu kmetov,
- družbeni plani SR Slovenije, mesta Ljubljane in občine Ljubljana-Šiška.

Te njene naloge pa ne pomenijo niti uresničevanje svobodne menjave dela, ki je temeljna značilnost SIS v družbenih in gospodarskih dejavnostih, kjer delovanje tržnih zakonitosti ne more biti edina podlaga za usklajevanje dela in potreb in za vrednotenje delovnih uspehov, niti zadovoljevanje določenih osebnih in skupnih potreb delavcev in drugih delovnih ljudi na način solidarnosti ali vzajemnosti ali skupno stopanje v razmerja z organizacijami združenega dela ter z drugimi organizacijami ali skupnostmi, ki jim lahko nudijo potrebne storitve.

V občini Ljubljana-Šiška je vseh zemljišč 15.602 ha.

Po katastru so ta zemljišča razvrščena (1979):

Kultura	Skupne površine ha	Družbene površine ha	Zasebne površine ha
1. Njive in vrtovi	3.177	897	2.280
2. Sadovnjaki	307	10	297
3. Travniki	2.335	381	1.954
4. Pašniki	493	113	380
5. Ribniki	3	2	1
6. Trstičja, močvirja	11	1	10
7. Gozdna zemljišča	7.783	1.182	6.601
8. Nerodovitna zemljišča	1.493	1.029	464
SKUPAJ	15.602	3.615	11.987
Obdelovalne površ. (1—3)	5.819	1.288	4.531
Kmetijske površine (1—6)	6.326	1.404	4.922
Rodovitne površine (do 7)	14.109	2.586	11.523

Značilnosti občine Ljubljana-Šiška so:

- občina ima istočasno mestni in podeželski značaj, kar ima za posledico prepletanje mestnih interesov s kmetijskimi interesi ohranjanja in obdelovanja kmetijskih zemljišč,
- pomemben delež družbenega sektorja kmetijstva,
- prevladajoči obseg zasebnega sektorja kmetijstva, kjer se prepletajo čiste kmetije, mešane kmetije in kmetijska zemljišča v lastni neketov,
- tipična je reliefna pestrost in členitev kmetijskih zemljišč, tako imamo na območju občine nižinska in višinska kmetijska območja.

Kmetijsko zemljišče je osnovno delovno sredstvo, ki ima to lastnost, da ga ni mogoče povečati. Zato je vsa kmetijska dejavnost omejena. Kmetijski prostor moramo zaradi tega uporabljati smotno in racionalno. Vse potrebe po zemlji za nekmetijske namene je potrebno obravnavati s stališča, da je vsako odtujevanje zemlje iz kmetijstva praktično vzeto nepovratno. Razen tega se iz leta v leto povečujejo gozdne in nerodovite površine na račun kmetijskih površin. Letno se za urbanizacijo odvzame 312 ha v glavnem boljših kmetijskih zemljišč, kar pomeni da bo do leta 1985 odvzetih nadaljnjih 1.560 ha, do leta 2000 pa ca. 4.700 ha.

Kmetijske zemljiške skupnosti so skladno z določbami zakona o kmetijskih zemljiščih iz leta 1973 sprejemale letne in dolgoročne plane. Uveljavilo se je le letno programiranje dela za posamezno leto. Za to obdobje je značilno, da se je delovanje Kmetijske zemljiške skupnosti šele začelo in da so delo spremljale začetne težave, nejasnosti in nerazumevanje njene družbene vloge.

Novi oziroma dopolnjeni zakon o kmetijskih zemljiščih, ki je začel veljati februarja 1979 je Kmetijskim zemljiškim skupnostim naložil več novih nalog in pristojnosti, nekatere od prejšnjih pa natančneje opredelil. Ena od novih določb tega zakona v zvezi s planiranjem je, da Kmetijska zemljiška skupnost »zaradi usklajevanja in usmerjanja svojih in širših družbenih interesov glede pravilne rabe kmetijskih zemljišč in uresničevanja drugih svojih nalog sprejema v skladu s sistemom družbenega planiranja dolgoročne, srednjeročne in letne plane.

Od nalog, ki jih nalaga omenjena zakonodaja, doslej še nista bili uresničeni predvsem tile važni nalogi:

- sprejet ni bil prostorski plan oziroma urbanistični program ni bil usklajen z določbami 10. člena zakona o kmetijskih zemljiščih,
- kmetijska zemljišča družbene lastnine niso bila prenešana v celoti v kmetijski zemljiški sklad.

Predvsem prva naloga je eden od pogojev za uspešno delo Kmetijske zemljiške skupnosti v srednjeročnem obdobju.

Med osnovne pogoje za normalno in uspešno delo spadajo tudi finančna sredstva. Kmetijsko zemljiški skupnosti služi kot vir prihodkov v glavnem odškodnina zaradi spremembe namembnosti kmetijskih in gozdarskih zemljišč, ki so jo investitorji dolžni plačati pred izdajo gradbenega dovoljenja, v manjši meri pa sredstva, ki jih dobi s prodajo, prenosom ali zakupom kmetijskih zemljišč kmetijskega sklada. Zbrana sredstva sme porabiti le za realizacijo z zakonom opredeljenih nalog.

Sredstva, ki jih je Kmetijska zemljiška skupnost zbrala v sedanjem srednjeročnem obdobju, zaradi objek-

tivnih momentov ne bodo v celoti porabljeni in se bodo zato prenesla v naslednje plansko obdobje. V kolikor se bodo spremembe namembnosti kmetijskih in gozdnih zemljišč vršile še naprej v takem obsegu kot v letu 1979, bo znašala odškodnina zaradi spremembe namembnosti kmetijskih in gozdnih zemljišč in s tem prihodek Kmetijske zemljiške skupnosti letno okrog

9,000.000 din. S temi finančnimi sredstvi bo Kmetijska zemljiška skupnost uresničevala naloge, opredeljene z zakonom, predvsem odkupovala kmetijska zemljišča tistih kmetov, ki bodo želeli uveljaviti preživnino po zakonu o preživninskem varstvu, odkupovala kmetijska zemljišča, ki bodo trajno namenjena kmetijstvu, sodelovala pri agrarnih operacijah.

II. Program naložb po letih

	1981	1982	1983	1984	1985
1. Nakup kmetijske zemlje	1,400.000	2,300.000	3,000.000	3,000.000	3,000.000
2. Agrarne operacije (komasacija melioracija, male melioracije)	2,300.000	2,000.000	1,300.000	1,500.000	1,500.000
3. Preživninsko varstvo kmetov	2,000.000	1,200.000	1,200.000	1,000.000	1,000.000
4. Razvoj višinskega območja	800.000	1,000.000	1,000.000	1,000.000	1,000.000
5. Obveznosti po dogovorih	1,700.000	1,700.000	1,700.000	1,700.000	1,700.000
6. Stroški poslovanja	800.000	800.000	800.000	800.000	800.000
Skupaj	9,000.000	9,000.000	9,000.000	9,000.000	9,000.000

III. Izhodišča in predpostavka

KZS je osnovni nosilec družbenega planiranja, ki ima pravico in dolžnost da samostojno sprejema svoj plan in ga kot takšnega tudi uresničuje. Srednjeročni plan bo sprejemala sočasno in v medsebojni odvisnosti s plani organizacij ZD kmetijskih dejavnosti, KS in družbenopolitičnimi skupnostmi. V sistemu družbenega planiranja je odločanje o smernicah samo ena od posameznih form dela in priprav plana. Smernice za plan so torej zasnovane temeljnih ciljev pri usklajevanju in usmerjanju svojih in širših družbenih interesov glede rabe kmetijskih zemljišč in pri določanju drugih nalog kmetijske zemljiške skupnosti, ki naj bi jih uresničili v srednjeročnem obdobju 1981—1985.

IV. Cilji, naloge in elementi

— opredeliti dolgoročno namembnost zemljišča za potrebe kmetijstva in gozdarstva in kmetijska zemljišča razvrstiti po naravnih lastnostih, primernosti za uporabo sodobne tehnologije in možnosti za oblikovanje kompleksov za družbeno organizirano kmetijsko proizvodnjo.

Zaradi izvajanja te naloge se bo povezovala z Republiškimi sekretariatom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano SO Ljubljana-Siška, Komunalno skupnostjo Ljubljana-Siška, KZ Medvode, Skupnostjo za pospeševanje kmetijstva občine Ljubljana-Siška, Inštitutom za lesno in gozdno gospodarstvo Slovenije, Kmetijskim inštitutom Slovenije;

— razmejiti kmetijska zemljišča na zemljišča, ki se bodo zaraščala z gozdnim drevjem in na tista, ki bodo ostala za kmetijsko rabo in v tej zvezi izvajati ukrepe za ohranitev le-teh. Pri tem se bo samoupravno dogovarjala z drugimi samoupravnimi organizacijami in skupnostmi o ukrepih za zmanjševanje zaraščanja kmetijskih zemljišč oziroma za uvajanje novih družbeno dogovorjenih funkcij takšnega zemljišča. Pri tem bo pa težila za tem, da se čimbolj ohrani primarna funkcija takšnega zemljišča.

Zaradi izvajanja te naloge se bo povezovala s SIS za gozdarstvo, KZ Medvode, Skupnostjo za pospeševanje kmetijstva občine Ljubljana-Siška, Gozdnim gospodarstvom Ljubljana;

— izdelati agrokarto in program razvojnih usmeritev kmetijstva v občini.

V ta namen se bo povezovala s KZ Medvode, Skupnostjo za pospeševanja kmetijstva, Inštitutom za gozdno in lesno gospodarstvo Slovenije, Kmetijskim inštitutom, Kmetijskim zavodom;

— reaktivirati opuščene kmetijske površine in vključevanje opuščeni zemljišč kmetov v organizirano tržno proizvodnjo. Kmetijska zemljiška skupnost bo dajala pri tem ustrezno pomoč in predlagala ukrepe zato, da bi bila zemlja primerno obdelana.

Pri izvajanju tega se bo povezovala s KZ Medvode, Agroemona, KS, Skupnostjo za pospeševanje kmetijstva občine Ljubljana-Siška in obdelovalci;

— gospodariti s skladom kmetijskih zemljišč tako, da bo kmetijska zemljišča prenašala na kmetijske organizacije in združene kmete, ki bodo zaradi urbanizacije izgubljali zemljo.

Pri tem se bo povezovala s KZ Medvode in Agroemona, KS, Skupnostjo za pospeševanje kmetijstva občine Ljubljana-Siška in obdelovalci;

— izvajati agrarne operacije, posebno komasacije, združevanje zemljišč, agromelioracij in medsebojno menjavo kmetijskih zemljišč na območju, ki bodo s prostorskim planom predvidena za kmetijstvo. Zaradi urbanizacije in drugih sprememb namembnosti kmetijskih zemljišč bo to v bodoče ena glavnih nalog KZS. Ker pa so agrarne operacije drage, bodo upravičile izvedbo le na območjih, ki bodo dolgoročno namenjena za kmetijstvo. Z združevanjem kmetijskih zemljišč med kmeti in kmetijskimi organizacijami bodo dane možnosti razvoja in prehoda individualnega osebnega dela v združeno delo kmetov na podlagi prostovoljne odločitve ob zakonski zaščiti lastniške pravice.

Pri izvedbi teh nalog se bo povezovala z OVS Ljubljana-Sava, Geodetskim zavodom, KS, KZ Medvode, Skupnostjo za pospeševanje kmetijstva občine Ljubljana-Siška, Biotehniško fakulteto, kmeti in ostalimi obdelovalci;

— sodelovati pri zagotovitvi socialne varnosti kmetov.

Pri tem se bo povezovala s KS, Centrom za socialno delo, KZ Medvode;

— zaradi racionalnejše rabe, pospeševanja kmetijstva, oblikovanja večjih zemljiških kompleksov, spreminjanja družbenoekonomskih odnosov v kmetijstvu, bo odkupovala ali drugače pridobivala kmetijska zemljišča in jih dodeljevala v uporabo kmetijskim organizacijam in združenim kmetom ter drugim obdelovalcem.

Pri izvajanju te naloge se bo povezovala s KZ Medvode, Agroemona, KS;

— ohraniti kmetij kot proizvodnih enot in v ta namen vršila revizijo Odloka o kmetijah, za katere velja posebna ureditev dedovanja.

Pri tem se bo povezovala s KS, KZ Medvode, Skupnostjo za pospeševanje kmetijstva;